

**Univerzita Palackého v Olomouci
Cyrilometodějská teologická fakulta**

Katedra křesťanské sociální práce

Charitativní a sociální práce

Jaroslava Kezniklová

*Příklady firemní filantropie v kontextu sociální
práce*

Bakalářská práce

vedoucí práce: Ing. Ester Danihelková

2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně a že jsem všechny použité informační zdroje uvedla v seznamu literatury.

V Olomouci 6. 5. 2011

.....
Jaroslava Kezniklová

Poděkování

Děkuji Ing. Ester Danihelkové za odborné vedení absolventské práce, za podmětné rady a připomínky. Touto formou chci také poděkovat celé mé rodině za psychickou podporu a trpělivost.

Obsah

Úvod.....	5
1 Právní formy	6
2 Financování nestátních neziskových organizací.....	8
2.1 Příjmy z prodeje služeb a výrobků.....	9
2.2 Individuální dárci	9
2.3 Dary firemních dárců	10
2.4 Státní podpora	12
2.5 Krajské finance.....	14
2.6 Obecní finance	14
2.7 Nadace a nadační fondy	15
2.8 Kapitálové investice	15
2.9 Využití vlastního majetku	16
2.10 Finance z Evropské unie.....	18
3 Společenská odpovědnost firem	21
4 TOP Filantrop	24
5 Praktické příklady vybraných typů firemní filantropie.....	27
5.1 Firemní nadace a nadační fondy	27
5.2 Firemní dobrovolnictví.....	28
5.3 Střední odborná škola jako příklad meziresortního partnerství	30
5.4 Finanční podpora.....	31
5.5 Projekty firmy Plzeňský prazdroj.....	32
Závěr	35
Seznam zkratk	37
Seznam literatury	38

Úvod

Kvalifikační práce se zaměřuje na vícezdrojové financování nevládních neziskových organizací, které je v dnešní době častým a diskutovaným tématem. Finančními prostředky musely nevládní neziskové organizace vyhledávat již dříve, ale v době ekonomických krizí se stabilita finančních prostředků zhoršila. Jediným zdrojem, který nebyl od roku 2007 ovlivněn tímto negativním obratem trhu, jsou granty plynoucí z Evropské unie, které jsou v kontextu sociální práce uváděny v teoretické části bakalářské práce.

Hlavním cílem práce je nastínění vybraných forem finančních prostředků spolu s jejími konkrétními příklady a popsání některých projektů meziresortní spolupráce v sociální oblasti. Výběr konkrétních příkladů se odvíjel od indikátorů souvztažnosti se sociální prací a umístěním v žebříčku občanského sdružení Fóra dárců, které vyhláší každý rok v soutěži TOP Filantrop nejlepší ziskové organizace v jedné ze sedmi kategorií. Nevýhodou soutěže a tedy evidence nejlepších dárců je, že se do ní musí firma přihlásit, tudíž není úplná. Za vedlejší cíl své práce považuji zdůraznění zajímavých a funkčních projektů firem s originální myšlenkou.

Za metodu zpracování práce jsem si zvolila komparaci odborných zdrojů a jejich syntézu. V závěrečné kapitole jsem použila metodu výběru, popisu a interpretaci jednotlivých projektů firem.

Při tvorbě na dané téma jsem čerpala z české legislativy, z dostupné literatury, sborníků z konferencí, odborných článků a příruček o grantech z Evropské unie.

Práce se skládá z pěti kapitol. První část nejprve objasní základní právní normy nevládních neziskových organizací podle platných českých zákonů. Druhá kapitola představuje detailní zpracování vícezdrojového financování nevládních neziskových organizací. Třetí kapitola naznačuje cestu resortní spolupráce mezi neziskovým a ziskovým sektorem a její vyústění do společenské odpovědnosti firem. Čtvrtá kapitola krátce představuje soutěž TOP Filantrop a závěrečná kapitola je věnována jednotlivých výsledků firemní filantropie a spolupráce s některými z neziskových organizací.

1 Právní formy

Občanský sektor vznikl na českém území pozvolna, ale souvisle. Historici zaznamenali první cechy již ve 13. století, které se týkaly hlavně aktivit na podporu soudobých řemesel (Anderle, 2002). V průběhu dějin docházelo ke změně společenských poměrů, a tomu se přizpůsobovaly také spolky (Anderle, 2002). Některá kolegia a korporace zveřejňovala své aktivity a vyzývala k následování, např. Královská česká společnost nauk nebo mecenáši. Jiné mlčky stály opodál a ke své činnosti se prakticky nehlásily, např. svobodní zednáři (Anderle, 2002). V 60-tých letech se některé spolky hromadně rušily, jiné se horentně zakládaly (Anderle, 2002). Po roce 1989 začal v České republice vznikat občanský sektor jako prostor mezi státem a jeho orgány, rodinou, celou společností a mezi jednotlivými občany navzájem (Dohnalová, 2003). Tato sféra je charakteristická svou rozmanitostí ve formách činnosti a nezávislostí na státu. Podle Dohnalové (2003, s. 110) „v občanském sektoru rozlišujeme neziskové organizace podle jejich hlavního poslání“. Nezisková organizace je tedy právnická osoba založena na principech právní normy.

Obecně o pojmu právnická osoba pojednává zákona č. 40/1964 Sb. občanského zákoníku. Právníckými osobami se podle § 18 občanského zákoníku myslí: sdružení fyzických nebo právnických osob, účelová sdružení majetku, jednotky územní samosprávy, jiné subjekty, o kterých to stanoví zákon.

Zřizovatelem sociální služeb je ve většině případů právnická osoba. Tyto organizace můžeme dělit například podle typu zřizovatele na vládní a nevládní. Vládní organizace mají ze zákona nárok na dotaci ze státu, a proto dále nejsou popsány, přestože i ony musí používat pro financování nástrojů fundraisingu.

Nejčastějšími právními formami nevládních organizací jsou: občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, instituce založené církví nebo náboženskou společností, nadace a nadační fondy.

Občanské sdružení je sdružení fyzický a právnických osob, které vzniklo za určitým účelem. Pro tyto instituce se někdy používá jiného výrazu, spolek (Skovajsa a kol., 2010). Tyto výrazy se významově překrývají, a proto je lze používat oba. Instituci po právní stránce upravuje zákon č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů.

Za obecně prospěšnou společnost, podle zákona č. 248/1995 Sb. o obecně prospěšných společnostech, se považuje ta, která poskytuje své služby všem uživatelům stejně za předem definovaných podmínek. Kladný hospodářský výsledek nesmí této organizaci sloužit jako odměna pro své členy nebo zaměstnance, ale může být použit pouze na obecně prospěšné účely pro které byla společnost založena (§ 2, odst. 1, písm. c) zákona č. 248/1995 Sb.).

Círky a církevní společnosti mohou zřizovat právnickou osobu poskytující sociální služby díky zákonu č. 3/2002 Sb. o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností. Právní norma upravuje také podmínky pro vedení seznamů těchto církví a náboženských společností spolu s jimi založenými právnickými organizacemi. Za tyto organizace se považují: orgány církve, např. řeholní instituce a účelová zařízení církve, tedy ty, které poskytují obecně prospěšné služby za předem daných podmínek, všem uživatelům stejně.

Nadace a nadační fond je právnickou osobou zřízenou pro účelové sdružení majetku v jedné ze jmenovaných oblastí anebo v jejich kombinaci. Podle zákona č. 227/1997 Sb. o nadacích a nadačních fondech jsou to sféry: rozvoje duchovních hodnot, ochrany lidských práva nebo jiných humanitárních hodnot, kulturních památek a tradic, rozvoje vědy, vzdělání, tělovýchovy a sportu.

Právnické osoby nejsou jediné, které mohou poskytovat sociální služby. Podle § 78, odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb. (dále jen zákon o sociálních službách) o sociálních službách mohou poskytovat sociální služby fyzické i právnické osoby, které mají na tuto činnost oprávnění. Do registru MPSV se nenahlašují rodinní příslušníci, osoby pečující o osobu blízkou nebo jiné osoby v domácnosti, které tuto činnost nevykonávají za podnikatelským účelem (§ 83 zákona č. 108/2006 Sb.).

2 Financování nestátních neziskových organizací

Neziskové organizace si musí pro svoji činnost získávat finanční prostředky, které pokryjí náklady na provoz instituce. Financování po roce 1989 v České republice má svůj vývoj. Na počátku devadesátých let vznikl Nadační investiční fond (Brejníková, 2005). Byl určen pro nadace, které v minulosti uměly efektivně poskytovat granty. Mezi roky 1993 – 1996 měli organizace neziskového sektoru stabilní finanční podporu ze strany státu (Brejníková, 2005). Po tomto období již byly rozdělovány první prostředky z NIF (Brejníková, 2005). Významnou etapou bylo rozmezí v letech 2002 – 2004, kdy Česká republika vstoupila do EU a mohla navazovat partnerství a začít čerpat její finanční prostředky (Brejníková, 2005). V současné době se struktura příjmů liší podle typu a zaměření dané organizace na tzv. vícezdrojové financování. Některé neziskové organizace se musí financovat převážně sami ze členských příspěvků a z vlastní činnosti (Brejníková, 2005). Jiné instituce, např. ze sféry školství, zdravotnictví či sociální péče získávají finanční podporu od státu (Brejníková, 2005).

V této kapitole jsou rozčleněny finanční zdroje podle poskytovatele (původu) prostředků. Základní dělení nám poskytuje Šedivý a Medlíková (2009), kteří se zmiňují o šesti zdrojích. Jsou to:

- příjmy z prodeje služeb a výrobků
- individuální dárci
- firemní dárci
- veřejné zdroje (ministerstva, kraje)
- nadace a nadační fondy
- ostatní subjekty (ambasády, jiné neziskové organizace, obchodní komory, zahraniční organizace)“ (Šedivý, Medlíková, 2009, s. 40)

Tento výčet doplňuji o další dva finanční prameny: Členské příspěvky (Rektořík a kol., 2007) a finance z loterií. Čepelka (2003) hovoří o anglické organizaci Dobrovolná akce, která ve výběrovém řízení získala dvě sta tisíc liber. Tyto peníze byly vyprodukovány Britskou národní loterií, která má zákonnou povinnost podporovat tamní neziskové organizace (Čepelka, 2003). Anglie však není jedinou zemí, kde jsou

neziskové organizace podporovány loterieri a hazardními hrami. I u nás lze najít tuto daňovou povinnost u loterijních společností. (Hyánek, Škarabelová, Řežuchová, 2005).

2.1 Příjmy z prodeje služeb a výrobků

Nezisková organizace, která poskytuje sociální služby, má z prodeje služeb a výrobků určité výnosy. Vyhláška MPSV č. 505/2006 definuje u většiny služeb maximální možnou cenu. Proto nezisková organizace nemůže volně zvolit jednu ze strategií stanovování cen, např. podle vynaložených nákladů na jednotku služby. Některé organizace provozují vedle své hlavní činnosti provoz chráněné dílny. Produkty mohou být určeny k výzdobě prostor instituce, mohou posloužit jako dárek pro klienta či zaměstnance nebo mohou být prodávány v kamenných nebo internetových obchodech, na jarmarcích a trzích. Produkty z dílen jsou často velmi nápadité a vynikají mezi ostatním zbožím prodejců svou pestrostí barev a tvarů.

Jako příklad uvádím Chráněnou dílnu Vlaštovičky, která se nachází přímo v Domě sv. Cyrila a Metoděje. Osoby s různým stupněm zdravotního postižení mají možnost vytvářet keramické zboží a uplatnit svoje schopnosti ve tkalcovské nebo kompletační dílně (Charita Opava, 2010). Zaměstnanci zde získávají pracovní smlouvu, která je formulována s ohledem na jejich zdravotní postižení (Charita Opava, 2010).

2.2 Individuální dárci

Zdroj financování, který bude popisován dále, nelze odtrhnout od pojmu fundraising a jeho strategie zaměřené na jednotlivce. Dárcovská SMS je jeden z českých vynálezů, díky kterému se fundraising rozvinul do dalších dimenzí. Jednotlivci se mohou jednouchým odesláním SMS podílet na dobré věci (Šedivý, Medlíková, 2009). Odkaz ze závěti je zcela jinou specifickou formou, která není tak často využívána jako ostatní formy fundraisingu (Šedivý, Medlíková, 2009).

Individuální dárci tvoří např. v USA ve sponzoringu obrovský podíl – až 80 % (Rektořík a kol., 2007). Podle Rektoříka (2007, s. 94) do této skupiny spadají „členové organizace, dobrovolníci, příbuzní cílových skupin, předplatitelé časopisu či lidé podobných zájmů“. Duben (1996) se zmiňuje o jednotlivcích, kteří se obzvláště zajímají o činnost instituce.

Nelze se tedy divit, že neziskové organizace věnují tolik času na propagaci a zviditelnění své firmy (Rektořík a kol., 2007). Jak je z předchozího textu zřejmé, je nutné rozlišovat dárcce podle oblastí, kde žijí.

Nezištnost je faktor, který může organizace u dárců „měřit“. Někteří dárci nic po organizaci nechtějí, jiní očekávají směnu. Duben (1996) mluví v tomto kontextu o potřebě sebeúcty nebo potřebě diferencovat se od ostatních lidí. Ale motivů je mnohem více, např. jednání podle vzoru bohatých lidí, strach z neočekávaných okolností nebo i potřeba projevení lidskosti (Duben, 1996).

Darujícího jednotlivce můžeme rozdělit podle vzdělání, věku a bohatství (Duben, 1996). Společnost se z hlediska ochoty darovat dělí do tří skupin (Duben, 1996). Ta první dokáže darovat i bez vyzvání. Druhou o to musíme požádat. A ta třetí na výzvu nereaguje a je ochotna dávat pouze pod jistým náparem (Duben, 1996). Lidé spíše dají svoje finance organizaci, protože to potřebuje, než aby podporovali poslání organizace (Duben, 1996).

2.3 Dary firemních dárců

Podnikoví dárci jsou velmi specifickým finančním zdrojem. Ve velkých podnicích je velký příliv žádostí o pomoc ze strany NNO, a podniky si tudíž mohou vybrat, které z nich budou podporovat a jakou formou. Objektem jejich zájmu při podpoře NNO může být dobré jméno podniku, stejně dobře jako budování sociální ekonomiky ve společnosti. Firmy se při výběru organizace většinou řídí určitými kritérii a zohledňují je ve své „filantropické strategii“. Duben (1996) se zmiňuje o těchto důležitých faktorech:

- a) Místní organizace – pro podniky je výhodnější dávat svoji filantropickou činnost na odiv stávajícím a potencionálním zákazníkům.
- b) Příbuzenské aktivity – dva podniky ukotveni v jednom odvětví si dokážou lépe vypomoci. Např. nemocnice, nezisková organizace a farmaceutická společnost, komerční podniky.
- c) Vyhlášené oblasti podpory – firmy se zavážou k podpoře specifické aktivitě nebo typu neziskové organizace (Duben, 1996).

- d) Velcí dárci – často to jsou podniky, které přispívají neziskovým organizacím, nacházející se ve stejném odvětví, např. koncern na výrobu cigaret versus výzkumné pracoviště zabývající léčbou rakoviny (Duben, 1996).
- e) Specifická činnost – jedinečná činnost NNO může být příčinou bezstarostného chodu organizace.
- f) Osobní vztahy a kontakty – osobě, které důvěřuji, svěřím své peníze mnohem raději než té, kterou vidím poprvé v životě.

Podle Rektořika (2007) je podniková filantropie na takové úrovni, že mají vypracovaná vlastní kritéria podobající se hodnotícím podmínkám v nadacích a nadačních fondech. Pokud NNO na taký podnik narazí, musí mít vypracovanou žádost se všemi náležitostmi, které podnikový grantový systém vyžaduje. Dále jsou tyto žádosti vyhodnoceny skupinou pracovníků s odpovídajícími kompetencemi (Rektořík a kol., 2007). Takováto procedura se však děje pouze ve větších a velkých podnicích. U malých podnikatelů stačí osobní jednání (Rektořík a kol., 2007)

Firmy mohou neziskovým organizacím poskytnout nejen finance, ale i věcné dary nebo služby (Duben, 1996). Také způsobů přerozdělování těchto prostředků je mnoho. Od daru, který je daňově zvýhodněn státem, přes sponzoring, až k sociálnímu marketingu. Například se může firma zaručit, že z každého výrobku půjde předem stanovené procento z tržeb na účet neziskové organizace. Neopomenutelnou součástí firemního dárcovství je tvorba nadací a nadačních fondů. Další filantropickou aktivitou podniků je kumulace financí v matchingových fondech. Účet s finančními prostředky je určený na podnikem podporovanou oblast a zaměstnanci mohou rozhodnout, která nezisková organizace je získá. Daňová asignace je jeden z dalších způsobů finanční podpory, na rozdíl od Slovenska není v české legislativě ukotven. Komerční podniky poskytují neziskovým organizacím služby různého charakteru. Od firemního dárcovství, kde se mohou zaměstnanci jednodenně podílet na chodu neziskové organizace, k mentoringu nebo page parkingu, až ke stínování (shadowing), kde se jedná hlavně o získávání „know how“ z komerční sféry a o transfer do neziskového oboru.

2.4 Státní podpora

Stát zasahuje do všech sektorů v národním hospodářství. Stát jako specifický ekonomický subjekt má k dispozici několik nástrojů, kterými se snaží ostatní národní činitele kontrolovat, usměrňovat a eliminovat (Hamerníková, Maaytová, a kol., 2010). Má mnoho nástrojů, jak toho může docílit, a je pouze na něm, které z nich využije v konkrétním sektoru, různá odvětví skýtají rozdílné možnosti. Některé z nich je nutné podporovat, jiná naopak eliminovat ve prospěch celé společnosti (Hamerníková, Maaytová, a kol., 2010). Nestátní neziskový sektor je žádaný a podporovaný ze strany státu, jak se ostatně můžeme dočíst v nepřeberném množství literatury (Duben, 1996).

Státní rozpočet je jeden z hlavních finančních zdrojů NNO. Finance ze státního rozpočtu jsou neziskovým organizacím dostupné, ale rychlost, s jakou se finanční prostředky dostávají do nestátních neziskových organizací, je pro mnohé z nich neúnosná (Průša, 2007). O tom, že získávají grant na rok daný rok, se dozvídají až koncem března respektive v dubnu toho roku (Průša, 2007). Ze státního rozpočtu získávají organizace prostředky přímé, protože jsou poskytovány přímo ze státního rozpočtu a mimorozpočtových zdrojů (Skovajsa a kol., 2010). Hamerníková (2000) uvádí, že právě díky výběrovým řízením na granty se u nás rozvíjí soutěživost mezi organizacemi založenými ministerstvy a nevládními institucemi. Druhou stránkou věci jsou však náklady na administrativu ke grantovému řízení, které by odpadlo u stálé formy financování, jako je např. financování institucionální (Hamerníková, 2000). Dotace lze jednoduše rozčlenit na účelové, kde je účel přesně stanoven, a na neúčelové bez bližšího určení cíle grantu pro příjemce (Hamerníková, Maayotvá, a kol., 2010). Hamerníková, Maaytová a kol. (2010) konstatují, že „první skupina dotací je často mnohem efektivnější než druhá, ale jejím negativem je samotná ztráta možnosti rozhodovat“. S obecným pojmem přímé podpory se váže termín veřejná zakázka. Jedná se o pohledávku na produkci určitého statku nebo služby ze strany státu (Hamerníková, Maaytová, a kol., 2010). To se běžně děje právě v institucích sociálních služeb, kdy stát přichází se svojí specifickou objednávkou na sociální službu (Hamerníková, Maaytová, a kol., 2010). V dnešní době je toto téma často diskutované. Další formou přímé podpory je programové financování z veřejných výdajových programů (Hamerníková, 2000).

Stát jako specifický subjekt však přispívá k chodu NNO i jiným způsobem nazývaným nepřímá podpora (Skovajsa a kol., 2010). Daňová asignace je jednou z nich, ale v české legislativě nemá právní základ. Jedná se o možnost fyzické nebo právnické osoby podpořit konkrétní neziskovou organizaci prostřednictvím své daně ze zisku, která by za normálních okolností připadla státu (Šimonová, 2007). Daňová procenta ze zisku jsou pevně daná a podnikatel nebo právnická osoba jej nemůže překročit, např. na Slovensku jsou to 2% (Šimonová, 2007). Podobné, a přesto v jistých aspektech jiné jsou položky odčitatelné z daňového základu právnických a fyzických osob zřízených za účelem podnikání (Kyncl, 2007). Právnické osoby mohou poskytovat neziskovým organizacím až 5% svých příjmů, minimálně hranice je stanovena na 2000 Kč (Kyncl, 2007). To však neplatí při poskytování financí vysokým školám a vědeckým institucím, podle zákona o daních z příjmů č. 586/1992 Sb. (dále zákon o daních z příjmů). Zde platí maximální sazba 10% příjmů osoby. Zákon o daních z příjmů určuje maximální tarif a tím chrání státní pokladnu před velkým úbytkem financí. Výměra 30 % je stanovena osobám založeným za jiným účelem nežli podnikání (do této skupiny oficiálně patří NNO) a její mezní suma činí 1 milion Kč. Tuto ušetřenou daň mohou neziskové organizace použít v dalším zdaňovacím období na krytí nákladů spojených se vzděláním, vědeckých výzkumech a uměleckou činností (Kyncl, 2007). Vzniká jim tímto dodatečná povinnost uplatnit svůj odpočet v dalším zdaňovacím období (Kyncl, 2007). Neučiní-li tak, propadá jejich daň státu a musejí ji vracet jako nedoplatek (Kyncl, 2007).

Podobná podpora té předcházející nazývá Skovajsa a kol. (2010) osvobození od daní. Tuto možnost může organizace využít, pokud její čistý roční příjem nepřesáhne 300 000 Kč (Skovajsa a kol., 2010). Konkrétně se jedná o příjmy, které nepodléhají dani z příjmu a podle Skovajsy a kol. (2010, s. 154) „příjmy podmíněně osvobozené“; jsou to například daně z nemovitostí a ze staveb a daň silniční. U těchto druhů daní se odpočet člení podle typu neziskové organizace a účelu použití nemovitosti nebo stavby (Radvan, 2007). Dále pak to jsou daňové úlevy z úroků dluhopisu (Grůň, 2007). To platí pouze pro ty neziskové organizace, které vydávají svoje dluhopisy (Grůň, 2007). Neziskové organizace nemají peníze na vysoké úroky, a proto poskytují kupcům svých dluhopisů daňovou úlevu z úroku (Grůň, 2007).

2.5 Krajské finance

Krajské zdroje mají, dle mého názoru, v rozpočtech nestátních neziskových organizací diferencované místo. Jedná se o zdroj, který může kolísat od nuly až do několika stovek tisíc korun. Hlavním důvodem, proč se tomu tak děje, lze podle Průši (2007, s. 50) vysvětlit „odlišnou strukturou jejich vybavenosti sociálními službami“. Dalším faktorem, který hraje důležitou roli obzvláště u organizací poskytujících sociální služby, je typ zřizovatele. Pokud je zřizovatelem kraj, pak má nezisková organizace určité finanční prostředky zajištěny.

Podle výzkumu z roku 2005 se na financování organizací poskytujících sociální služby podílely krajské úřady hlavního města Prahy částkou 1 737 milionu Kč na rok 2004 (Průša, 2007). Z tohoto průzkumu také vyplynulo, že se na finančním zajištění služeb ústavního charakteru nejvíce podílí Ústecký kraj (Průša, 2007). Naopak z hlediska financování služeb neústavního charakteru byl nejúspěšnější kraj Olomoucký (Průša, 2007).

2.6 Obecní finance

Obce často mají tendenci financovat ty sociální služby, které zajistí potřeby jejich občanů. Stává se tak, že financují i velké organizace, které jsou docela dobře finančně zajištěny svými vlastními zřizovateli, např. ministerstvem.

Vycházíme-li z výzkumu provedeného v roce 2005, zjistíme, že se obce podílely na zajištění ročních sociálních potřeb svých občanů malými částkami. Čtvrtina obcí se podílela na krytí sociálních potřeb jednoho občana pouze 100 Kč a méně (Průša, 2007). Téměř polovina obcí vynaložila na občana 100 až 500 Kč ročně (Průša, 2007). Dalších 22,2 % obcí zvýšila své výdaje na občana o 500 korun (Průša, 2007). A pouze 5,5 % obcí vydalo na občana více jak 1 000 Kč (Průša, 2007).

Další data z tohoto výzkumu ukazují, že se 55 obcí podílí na financování sociálních služeb 50 % svých rozpočtů (Průša, 2007). Zbytek obcí se buď nevyjádřil, anebo uvedl, že se podílel méně než 13 % (Průša, 2007). Průzkum dokazuje, že se obce o sociální potřeby svých občanů starají jen velmi minimálně.

2.7 Nadace a nadační fondy

Podle Šedivého a Medlíkové (2009) je základem pro získání grantu od nadace nebo nadačního fondu zaměření na účel, za kterým byl zřízen. Jestliže se toto nestátní neziskové organizaci podaří, může získat finanční prostředky až na dobu pěti let, a to za velmi malou protihodnotu. Většinou to jsou jenom pravdivé zprávy o přímé účelovosti jejich financí na danou problematiku (Šedivý, Medlíková, 2009). Nadace a nadační fondy mají určitá pravidla, podle kterých se musí žadatel řídit. Organizace, které chtějí získat finanční prostředky z tohoto zdroje, se musí pečlivě připravit na velkou konkurenci. Grantový návrh by měl obsahovat krycí dopis, jména osob odpovědných za uvedený projekt a návrh rozpočtu (Duben, 1996). Tyto návrhy musí být orientované na poslání dané nadace nebo nadačního fondu, musí mít jasně vymezené výstupy a cíle. Dalšími faktory, které hrají důležitou roli při získání grantu, je jedinečná myšlenka projektu a zacílení na konkrétní skupinu zákazníků.

Jednotlivé nadace a nadační fondy mají vypracovaná vlastní kritéria poskytování prostředků, která zveřejňují ve svých výročních zprávách (Duben, 1996). Podle Dubna (1996, s. 152) „bývá obsahem kritérií většinou význam a kvalita projektu, potřebnost a zásluhovost organizace, schopnost organizace využít prostředky účinně a efektivně, rozsah užitku, který nadace získá podporou projektu“. Duben (1996) dále hovoří o budování vztahů mezi nadacemi a nestátní neziskovou organizací ještě před podáním grantové žádosti.

Z této kapitoly nelze vyčlenit ani zahraniční nadace. Rektořík (2007) se zmiňuje o důležitých nadačních organizacích podporujících české nestátní neziskové organizace. Jsou to: The Charles Stewart Mott Foundation, Open Society Fund Praha a Nadace rozvoje občanské společnosti. Podle Hudcové (2007) jsou právě zahraniční nadace tou nejpodstatnější finanční posilou pro slovenské neziskové organizace.

2.8 Kapitálové investice

Podle Rektoříka a kol. (2002, s. 48) je „investice obětování dnešní jisté hodnoty (spotřeby) ve prospěch budoucí nejisté hodnoty (spotřeby) v čase“. Investice může být další částí vícezdrojového portfolia NO. Je to však vždycky určitá „sázka do loterie“, protože nikdo neví, co budoucnost přinese. Podle Rektoříka (2007) si nestátní nezisková

organizace může vybírat ze dvou základních investičních nabídek: reálné a finanční. Finanční oproti reálným jsou finančně více profitabilní, ale mohou být zpravidla také mnohem více ztrátové. Proto je nutné, aby se každá nezisková organizace řídila zlatým pravidlem investování. Toto pravidlo zohledňuje tři aspekty: výnosnost, bezpečnost a stupeň likvidity (Rektořík, 2007). Vztahy mezi těmito hledisky nelze oddělit a hodnotit každé zvlášť. Hodnocení musí být ucelené a jednotné.

Výnosností se myslí veškeré příjmy plynoucí z investic od doby, kdy je vložíme do investice, až do doby, kdy tyto peníze získáme zpět (Rektořík, 2007).

Bezpečnost je stupeň rizikovosti, který na svých finančních prostředcích podstupujeme (Rektořík, 2007).

Likvidita je vlastnost, která umožňuje směnit svoji hmotnou substanci na finanční. U likvidity rozhoduje rychlost, kterou se investovaný předmět dokáže přeměnit v kapitál. (Rektořík a kol., 2007)

Investice jsou výhodné a často přinášejí velké prostředky do nestátní neziskové organizace, ale organizace si musí zjistit, které investice jsou jí přístupné a které již zákon nepovoluje. Například obecně prospěšná společnost nemůže nabývat podíly v obchodních společnostech a nadace jsou omezeny pouze na podíly podnikání akciových společnostech (zákon č. 227/1997 Sb. o nadacích a nadačních fondech).

Podle Stoworse (1996) jsou z hlediska výnosnosti na prvním místě kmenové akcie úspěšné společnosti. U tohoto druhu akcií lze předpokládat nejvyšší zhodnocení vložené částky, avšak také nejvyšší rizikovost. Tyto dvě proměnné rostou v přímé úměře.

2.9 Využití vlastního majetku

V neziskovém sektoru je investice do budoucna jednou z nejobvyklejších metod získávání peněz, v ziskovém sektoru je to podnikání. Neziskové organizace nemohou vyvíjet hospodářskou činnost, tak jak by chtěly, ale takovým způsobem, který jim umožňují zákonné normy. Každá nezisková organizace, ještě před zahájením své podnikatelské činnosti musí promyslet všechny důsledky tohoto jednání (Duben, 1996). Organizace musí zvážit návratnost investice, rizika podnikání a samozřejmě slučitelnost

podnikatelské činnost s posláním a cíli neziskové organizace – právě veřejně prospěšné organizace jsou pod drobnohledem veřejnosti (Duben, 1996).

Samofinancování je jednou z doplňkových forem financování neziskové organizace. Pojem v sobě zahrnuje tržby z prodeje vlastních služeb a zboží, členské příspěvky, využití hmotného i nehmotného majetku, investice a samozřejmě i hospodářskou činnost, o které je pojednáno výše.¹

Nejobvyklejší formou krytí nákladů v neziskovém sektoru jsou příjmy z prodeje služeb nebo zboží. Zařízení poskytující sociální služby však nemohou stanovit cenu podle svých kritérií. Zákon o sociálních službách omezuje rozhodování vedoucích pracovníků na finančním oddělení tím, že uvádí u většiny sociálních služeb maximální výši úhrady. Organizace, nabízející sociální služby, mohou využít chráněných dílen nebo sociálně terapeutických dílen k produkci zboží určeného k prodeji (Rektořík a kol., 2007). Domnívám se, že z této činnosti mnoho příjmů neplyne.

Podíváme – li se na problém z druhé strany, pak shledáme, že se klienti na úhradě výdajů za sociální služby podílí často minimálně. Má-li někdo problém, může nejprve vyhledat poradnu, kde mu ze zákona musí být poskytnuto základní poradenství (§ 2 zákona č. 108/2006 Sb.). Je-li osoba postižena tělesně, opět najdeme v zákonu o sociálních službách nárok na dávku ze systému sociální pomoci nazývaný příspěvek na péči.

Dalšími zdroji, které sice nepatří k dlouhodobým zdrojům, ale přesto se nějakým procentem na krytí nákladů ve veřejně prospěšné organizaci podílejí, jsou loterie, aukce, plesy a burzy (Rektořík a kol., 2007). Tyto akce nejčastěji pořádají nadace a nadační fondy, které mají velmi omezenou možnost podnikání.

Nezisková organizace může získat finanční zdroje i prostřednictvím svého movitého nebo nemovitého majetku (Dalecká, Holeček, 2007). Je však důležité, aby při využití nebylo porušováno posláním nebo základních dokumenty organizace.

¹ Zdroj: studijní materiál k semináři Pavla Němečka.

2.10 Finance z Evropské unie

Prvními programy Evropské unie vztahujícími se na Českou republiku byly Phare a EQUAL. Program Phare byl vytvořen v roce 1989 za účelem podpory ekonomické restrukturalizace a politických změn v Polsku a Maďarsku, ale postupem času docházelo k rozšíření programu na všechny kandidátské země EU (European Commission, 2010). V České republice byla možnost čerpat peníze z programu v letech 2003 – 2006 (European Commission, 2010). Oproti tomu do programu Iniciativa Společenství EQUAL je Česká republika zapojena od začátku roku 2006 až do konce roku 2010 (Ministerstvo práce a sociálních věcí, nedatováno). Projekt byl zaměřený na boj proti diskriminaci ve všech lidských rovinách (European Commission, nedatováno).

Vstupem do Evropské unie získala Česká republika jisté povinnosti, ale také obrovské výhody, které v programovém období 2007 - 2013 mohou využít nejen veřejně prospěšné společnosti. Národní rozvojový plán České Republiky je základním dokumentem spolu s definovanými oblastmi rozvoje platnými pro programovací období 2007 – 2013 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, nedatováno a). Z tohoto dokumentu vychází Národní strategický referenční rámec ČR 2007 – 2013 obsahující zpracované priority a opatření, na které jsme získali prostředky ze strukturálních fondů EU a Fondu soudržnosti (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, nedatováno b).

Celý systém podpory ze strany Evropské unie je založen na třech cílech kohezní politiky: konvergence, navázání příhraničního partnerství a regionální konkurenceschopnost a adaptabilita (Přichystal, 2008). Každý z nich je naplňován prostřednictvím vypsání operačních programů, které měla Česká republika specifikovat nejlépe do začátku roku 2007 (Přichystal, 2008). Účelem této podkapitoly není přesné vymezení všech operačních programů, ale naznačení cesty, po které se ve strukturálních fondech EU neziskové organizace v České republice ubírají.

Skovajsa a kol.(2010) vyzdvihuje Evropský sociální fond jako nejlépe dosažitelný zdroj peněz z Evropské unie. Všechny tři fondy mají svůj vlastní cíl. V případě tohoto fondu to je: zvýšení zaměstnanosti, začleňování sociálně slabých a vyloučených do společnosti prostřednictvím podpory rovných příležitostí na trhu práce a rozvojem lidských zdrojů. V programovém období si Česká republika zvolila 26 operačních

programů, 8 z nich je zaměřeno tématicky, 7 územně a zbylých 11 se zabývá přeshraniční, mezinárodní nebo nadnárodní spoluprací nebo zabezpečuje technické, výzkumné nebo administrativní zázemí (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, nedatováno c).

Neziskové organizace asi nejvíce využívají k financování svých projektů OP Lidské zdroje a zaměstnanost, v NRP jinak nazvaným OP Zaměstnanost. Ten se dělí na šest prioritních os, z nichž každá má svoje vlastní oblasti podpory: adaptabilitu, sociální integraci a rovné příležitosti, veřejnou správu a veřejné služby, mezinárodní spolupráci a technickou pomoc (Řídící orgán Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, 2008). U veřejně prospěšných společností jsem se zatím nejvíce setkala s prioritní osou č. 3. V této ose jsou tematické oblasti podpor, jako je romská problematika vyloučených lokalit, rozvoj sociálních služeb za účelem poskytnutí pomoci osobám sociálně vyloučeným nebo ohroženým, růst rovnostářských pravidel v kontextu genderové problematiky na trhu práce, stejně tak jako pomoc při začleňování nezaměstnaným osobám (Řídící orgán Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, 2008). Úkolem prioritní osy je: zpřístupňování a rozvoj sociálních služeb, budování systému standardů sociálních služeb a jejich kontrola, podpora všech subjektů sociálních služeb a rozvoj jednotlivých zařízení poskytující sociální služby, kterými jsou zejména nízkoprahová zařízení, intervenční centra, domy na půli cesty, azylové domy, terapeutické dílny, sociálně terapeutická činnost, zařízení poskytující sociální služby pro rodiny s dětmi, podpora samostatného bydlení, terénní sociální služby a sociální poradny (Přichystal, 2008).

Mimo finance ze strukturálních fondů existuje ještě jiná cesta k finančním prostředkům Evropské unie, jako jsou např. komunitární programy (Přichystal, 2008). Zahrnují v sobě mnoho oblastí, ze kterých může čerpat pomoc velký počet organizací včetně té neziskové. Program Progress je jedním z nich. Jeho hlavním cílem je zaměstnanost a sociální práce (Přichystal, 2008). Druhým zdrojem příjmů z „kapsy“ Evropské unie je Norský fond, který je opět bohatě členěn na sedm prioritních oblastí, z nichž jednou je rozvoj lidských zdrojů, který má za úkol mimo jiné i zlepšení sociálních služeb (Přichystal, 2008).

Na základě výše uvedených informací se domnívám, že je mnoho způsobů, jak se dají získat evropské finance pro projekty neziskových organizací.

Do roku 2020 se chce Evropská unie působit v pěti základních oblastech a členské země si musí v každé z nich zvolit vlastní národní cíl (European Commission, 2011). Jsou to: zaměstnanost, inovace, edukace, sociální inkluze a energie/klima (European Commission, 2011).

3 Společenská odpovědnost firem

V dnešní době již není společenská odpovědnost pro velkou část českých podniků neznámým výrazem², přesto je jeho definice nejednotná. Už samotný překlad z angličtiny umožňuje vlastní náhled. Anglický výraz Corporate Social Responsibility, s běžně v českém prostředí používanou zkratkou SCR, do českého jazyka nebyl přeložen slovo od slova – tedy sociální odpovědnost podniků - vznikl trochu jiný termín, který po obsahové stránce nic nemění.

První zmínky o odpovědnosti firem ke své společnosti se vyskytují v 19. století, kdy Andrew Carnige proklamuje výrok o zisku bohatých lidí, který má být částečně přerozdělen ostatním (Prskavcová, Maršíková, Řehořová, Zbránková, 2008). Za skutečnou definici můžeme považovat úsek z knihy. Browena (1953, podle Petříkové, Hofbruckerové, Lešingrové, Hercíkovi, 2008, s. 30), popisující společenskou odpovědnost takto: „Jedná se o závazky podnikatele uskutečňovat takové postupy, přijímat taková rozhodnutí nebo následovat takový směr jednání, které jsou žádoucí z hlediska cílů a hodnot naší společnosti“. Ačkoliv samotný výrok hovoří o odpovědnosti podnikatele, podstata tohoto tvrzení je dodnes platná v definicích o odpovědnosti firem (Petříková a kol., 2008). Podle definici Evropské unie je to (Pavlík, Bělčík a kol., 2010, s. 19): „dobrovolné integrování sociálních a ekologických hledisek do každodenních firemních operací a interakcí s firemními ‚stakeholders‘³“.

V České republice je tato aktivita dobrovolná, protože se nikde v legislativě blíže nepopisuje. Podle zkušeností z jiných evropských zemí je nejdůležitější rolí státu vytvoření vhodných podmínek pro tuto činnost, např. tím, že se CSR firem bude při veřejných zakázkách zohledňovat (Petříková a kol., 2008). Samotnou CSR podporuje OECD a Evropská unie.

² Mé přesvědčení vyplývá z výsledků výzkumů zaměřeného na společenskou odpovědnost firem v ČR, který provedla organizace Business Leaders Forum (BLF) v roce 2008 (2008, podle Prskavcové, Maršíkové, Řehořové, Zbránkové, 2008). Podle něj zná CSR 4 7%, z nich pak je to 67 % pražských a zbylých 42 % mimo pražských podniků (Prskavcová a kol., 2008)

³ Osoby, instituce, organizace, které mají vliv a zájem na existenci podniku či se jich trvání firmy dotýká (Prskavcová a kol., 2008).

Ještě před začátkem samotné CSR musí firma zanalyzovat svoje specifika a identifikovat svou činnost na ekonomické, sociální a environmentální rovině (Petříková a kol., 2008). Firma by měla před implementací CSR brát v úvahu: vize a hodnoty organizace, podnikovou kulturu, obor podnikání, obchodní strategie, rizika, provozní/výrobní podmínky a environmentální profil (Petříková, a kol., 2008). Od těchto faktorů se mohou analogicky vytvářet principy odpovědného chování podniku.

Podle mnoha titulů, které o tomto jevu hovoří, usuzují, že asi nejznámějším postupem pro zavádění CSR do praxe je metoda PDCA. P- plan v této části by si měl podnik definovat skupinu stakeholderů, vytvořit přesnou metodiku realizace celého procesu, kritéria hodnocení úspěšnosti projektu a analýzu rizik. Před zavedením projektu je důležité navázat kontakt s dotčenými skupinami vysvětlit jim záměr CSR podniku a její přínos pro ně (Prskavcová a kol., 2008). D – “do” neboli samotná implementace projektu do chodu společnosti a využití spolupráce se zájmovými skupinami (Prskavcová a kol., 2008). C – Check, v češtině toto slovo znamená kontrolovat nebo monitorovat. Firma v této části sleduje kvalitativní a kvantitativní splnění jednotlivých bodů, proklamuje výsledky stakeholderům a jedná s nimi o pozitivích a negativích plánu (Prskavcová a kol., 2008). A – Act je posledním bodem při realizaci projektu a spočívá ve vypracování konečných řešení vytvořených na základě předchozích kroků (Petříková a kol., 2008). Pro podnik se výsledek stává zárukou fungujícího potencionálního integrovaného přístupu (Petříková a kol., 2008).

Přínosů z této činnosti může pro ziskovou organizaci plynout mnoho. Pavlík, Bělčík a kol. (2010, s. 30 - 33) popisují tyto:

„Zvyšování hodnot nehmotných aktiv a celé organizace, úspora náklad, zvyšování zisku (z dlouhodobého hlediska), kvalitní spokojení a loajální zaměstnanci, získávání konkurenční výhody a zvyšování loajality zákazníků, možnost otevření nových obchodních příležitostí, přilákání investorů, dosažení statutu ‚preferovaný dodavatel‘, zvyšování výkonnosti dodavatelsko-odběratelských vztahů a řízení rizik.“

Domnívám se, že některé plusy musí organizace vyvážit jistými mínusy, ale ve své podstatě přináší CSR do podniku více pozitiv.⁴ Společenskou odpovědností se zabývají i některé neziskové organizace, které chtějí ocenit aktivity podniků založených primárně za účelem dosažení zisku. Takovou institucí je Fórum dárců.

⁴ Mé přesvědčení je podloženo výzkumem etického chování, kde si 54 % dotazovaných myslí, že neetické postupy jsou dlouhodobě nevýhodné a 38% se domnívá, že je tomu opačně.

4 TOP Filantrop

Občanské sdružení Fórum dárců ve spolupráci s Czech TOP sto pořádá každoročně akci nazvanou TOP Filantrop (Fórum dárců, nedatováno a). Na podzim se vyhlašuje žebříček těch společensky nejodpovědnějších firem, které se umístili v jedné ze sedmi kategorií (Fórum dárců, nedatováno a). Firma „prahnoucí“ po certifikátu TOP Filantrop, se musí nejprve zaregistrovat. Z přihlášených je vybráno deset těch, kteří splňují daný indikátor kategorie nejlépe. V roce 2011 se koná tato akce již posedmé a do výčtu soutěžních skupin přibude jedno uznání, pro fyzickou osobu, nazvanou Cena pro osobnost (Fórum dárců, nedatováno b). Slavnostní vyhlášení se odehrává na podzim v prostorách paláce Žofín v Praze. TOP Filantrop je jedinou soutěží, která se zabývá vyhodnocením filantropické činnosti ziskových organizací v České republice (Fórum dárců, nedatováno b). Cílem akce je ocenit firmy, které se chovají společensky odpovědně a kromě zisku rozvíjí i myšlenku solidarity v jedné z těchto oblastí: ekologie, sociální a humanitární oblast, rozvoj vzdělávání, obnova kulturních památek, dodržování lidských práv, podpora nekomerční kultury a další (Fórum dárců, nedatováno b).

Sedmi kategoriemi zmíněnými výše jsou (Fórum dárců, nedatováno, b):

1. TOP Filantrop za nejvíce poskytnutých prostředků
 - kvantitativní kategorie, která sleduje indikátor absolutního objemu finančních prostředků poskytnutých na veřejné účely
2. TOP Filantrop za věnování největší části zisku
 - kvantitativní kategorie, ve které se vytváří žebříček podle výše daru firmy v poměru k jejímu dosaženému hospodářskému výsledku
3. TOP Filantrop v kategorii firma pracující ve prospěch komunity
 - kvalitativní kategorie, ve které jsou hodnoceny veřejně prospěšné projekty velkých firem s více než 250 zaměstnanci
 - projekt musí být zaměřený na místní komunitu

- sledují se indikátory: angažovanosti firmy v komunitě, zapojování zaměstnanců, partnerství, leadership a přístup firmy, evaluace a komunikace

4. TOP Filantrop v kategorii malá firma pracující ve prospěch komunity

- kvalitativní kategorie, ve které jsou hodnoceny veřejně prospěšné projekty firem s méně než 250 zaměstnanci
- projekty firem musí být zaměřeny na místní komunitu
- při hodnocení se zohledňuje: angažovanosti firmy v komunitě, zapojování zaměstnanců, partnerství, leadership a přístup firmy, evaluace a komunikace

5. TOP Filantrop za partnerství se zákazníky

- hodnotí se veřejně prospěšný projekt, ve kterém jsou účinně zapojeni zákazníci
- sledují se indikátory: efektivity, dopadu projektu, partnerského přístupu

6. TOP Filantrop za partnerství se zaměstnanci

- cena je určena veřejně prospěšnému projektu, do kterého byli zapojeni zaměstnanci firmy
- sledují tyto ukazatele: efektivita, dlouhodobá strategie, partnerský přístup

7. TOP Filantrop za rozvoj partnerství ve prospěch komunity

- hodnotí se společný, veřejně prospěšný projekt, dvou a více firem
- ukazateli jsou: motivace ke spolupráci, dlouhodobost spolupráce, dosažené výsledky

V žebříčku TOP Filantrop se umístili hlavně ty firmy, které několik zájmových skupin filantropické strategie. Nejčastější kombinací jsou oblasti sociální, zdravotnická a ekologická. Někdy se k nim přidává ještě kulturní, vzdělávací nebo sportovní aspekt.

V roce 2009 celkový objem firemních darů překročilo hranici 900 milionů korun (Kaškelite, nedatováno). Domnívám se, že je to velká suma peněz, avšak česká veřejnost nemá mnoho šancí dozvědět se, kdo peníze na konkrétní projekt daroval. Důvodem jsou veřejnoprávní média, jako Český rozhlas, Česká televize a další, která se rozhodla firmy ve svých reportážích nejmenovat, aby nemohlo vzniknout podezření ze skrytých reklam těchto subjektů (Kalousková, nedatováno). Jejich příklad pak následovala ostatní soukromá média (Kalousková, nedatováno). Výjimku tvoří sport, který kde se mohou lehko zviditelnit donátoři turnajů nebo samotných sportovních mužstev (Kaškelite, nedatováno).

Myslím si, že „skrývání“ jmen donátorů není šťastné řešení, protože firmy si, dle mého názoru, zaslouhují uznání za svoji filantropickou činnost. Podle výše zmíněného usuzuji, že pokud se nezačnou zviditelňovat jména firemních filantropů i v jiných oblastech než je sport, pak se možná podniky přestanou zajímat o sponzoring jiných oblastí.

5 Praktické příklady vybraných typů firemní filantropie

V první části kapitoly budou popsány z mého hlediska nejzajímavější techniky firemní filantropie použité v oblasti sociální práce. Konkrétní firmy jsou vybrány podle úspěšnosti v jednotlivých žebříčcích TOP Filantrop 2009.

Z výzkumu Fóra dárců vyplývá, že si 65 % dotazovaných raději koupilo výrobek/službu, který je spojen s dobrou věcí, z nichž 24 % by si jej koupilo, i kdyby byl dražší než výrobky konkurence (Fórum dárců, nedatováno c). Z toho usuzuji, že se Češi dívají na kvalitu a odpovědnost samotné firmy a jejich rozhodnutí pro koupi produktu nezáleží pouze na reklamě. Z pohledu firem je situace obdobná 73 % firemních respondentů si myslí, že CSR zvýšila ziskovost a 78 % věří, že se po integraci CSR do firemní strategie může zlepšit celkový výkon (Fórum dárců, nedatováno c).

5.1 Firemní nadace a nadační fondy

Podniky ze zákona nemají zakázáno zakládat nadace a nadační fondy. Často jsem se setkávala s tím, že těmto neziskovým organizacím dávaly firmy název, který alespoň částečně připomínal jejich jméno. Tyto organizace mohou působit na trhu buď jako samostatný subjekt, nebo jsou dceřinými společnostmi ziskové firmy. Další skupinu firem tvoří ty společnosti, které pouze s neziskovými organizacemi tohoto typu spolupracují.

S touto formou dobročinnosti se můžeme setkat hlavně u větších společností, které si mohou dovolit vložit minimální nadační jmění 500 000 Kč. Firmy, které takto zřizuje nadaci nebo nadační fond, mají většinou definovanou cílovou skupinu a stanovená jasná kritéria pro podpoření projektů NO.

Nadace ČEZ

Skupina ČEZ patří v ČR bez pochyby k největším dárcům. Dokazuje to první místo v žebříčku TOP Filantrop 2009. Mezi její základní filantropické aktivity patří i provoz Nadace ČEZ. Dříve tato nadace působila pod názvem Nadace Duhová energie. Byla založena v roce 2002 a od té doby patří mezi nejštedřejší firemní nadace v ČR s jasně stanovenou dárcovskou strategií (Nadace ČEZ, 2008). V roce 2009 podpořila 359 projektů v celkové výši 154 905 641 Kč (Nadace ČEZ, 2008). Mimo zákonné

normy se musí řídit rozhodnutím zřizovatele ČEZ a.s., v rozsahu stanoveném v Nadační listině Nadace ČEZ a Statutem Nadace ČEZ (Nadace ČEZ, 2008). Projekty organizace se zaměřují na volnočasové aktivity dětí a mládeže a přispívá ke zvyšování kvality života zdravotně i sociálně znevýhodněných obyvatel (Nadace ČEZ, 2008).

Nadační fond GlaxoSmithKline

GlaxoSmithKline se v roce 2009 umístila na třetí příčce nejštedřejších dárců za rok 2009. Dlouhodobě spolupracuje s Fórem dárců a v roce 2005 se stala členem klubu Donátorů (Nadační fond GSK, nedatováno a). Mezi její nejdůležitější dobročinné akce patří i provoz Nadačního fondu GSK. Nadační fond GSK navazuje svou činností na Nadační fond Elpida, který vznikl v roce 2002 (Nadační fond GSK, nedatováno a). GlaxoSmithKline se i díky nadačnímu fondu dostala na třetí příčku nejštedřejších dárců roku 2009. Nezisková organizace je zaměřena na tři oblasti: zdravotní, sociální a vzdělávací. V předloňském roce podpořila 17 projektů, které financovala 2 miliony korun. V současné době podporuje projekty zacílené na pomoc seniorům, nemocným dětem, zdravotně postiženým a lidem nemocným HIV/AIDS (Nadační fond GSK, nedatováno a).

Účelem této podkapitoly bylo analyzovat některé nadace a nadační fondy firem, které se v roce 2009 umístily na jednom z deseti míst žebříčku nejštedřejších nebo poskytl nejvíce finančních prostředků v oblasti sociální práce.

5.2 Firemní dobrovolnictví

Firemní dobrovolnictví je tzv. darování práce firmou, vytipované neziskové organizaci (Fórum Dárců, nedatováno d). Programy založené na tomto základě ukázaly, že zkušenosti jsou cenným zdrojem rozvoje zaměstnanců a mohou posloužit i klasickému firemnímu školení (Halley, 2004).

Dobrovolnické programy pro zaměstnance O₂

Firma podporuje své zaměstnance k aktivnímu zapojení do veřejně prospěšných činností, podpory Nadace O₂ a tím rozvíjet firemní dobrovolnictví (Telefónica O2 Czech Republic, 2011). V loňském roce se do projektu zapojilo o 54 % víc pracovníků než v roce 2009 (Telefónica O2 Czech Republic, 2011). Zaměstnanci si mohou vybírat

z různých činností a forem dobrovolnictví. Jednou z forem firemního dobrovolnictví je práce v teambuildingu. Team má stejnou strukturu jako každý jiná pracovní skupina, celou skupinu řídí její manager (Telefónica 02 Czech Republic, 2011). Tohoto typu dobrovolnictví se v roce 2010 zúčastnilo 725 pracovníků a podpořilo tak např. plavce s těžkým zdravotním postižením (Telefónica 02 Czech Republic, 2011).

Společnost GlaxoSmithKline

V roce 2010 získala firma GSK ocenění za svůj projekt nazvaný Orange day, který se realizuje ve spolupráci s Fórem dárců a zaměřuje se na jednodenní pomoc v nevládních neziskových organizacích pečujících o seniory, osoby se zdravotním postižením a o nemocné děti (Nadační fond GSK, 2009). Obchodní firma vysílá svoje zaměstnance do terénu již šestým rokem tam, kde mohou pomoci podpořit jak fyzicky, tak i psychicky (Nadační fond GSK, nedatováno b). Firemní dobrovolníci si mohou vybrat z široké palety institucí, ale na práci mohou mít pouze neodborné činnosti, např. přípravu vymalování prostor, natírání plotů, atp (Nadační fond GSK, nedatováno b). Celodenní pomoc je zajištěna na principu dobrovolnosti, to znamená, že zaměstnanci mají placené volno a je pouze na nich zda přijdou pomoci do NNO (Glaxo Smith Kline, nedatováno).

Česká spořitelna

Od roku 2007 se řadí mezi firmy poskytující firemní dobrovolnictví a to dva dny v roce (Česká spořitelna, 2010). Zaměstnanci svůj čas mohou věnovat obecně prospěšným společnostem nebo charitativním organizacím (Česká spořitelna, 2010). V roce 2009 se těchto dnů účastnilo 1 252 zaměstnanců, kteří pomáhali ve více než 90 neziskových organizacích (Česká spořitelna, 2010). Firma byla za svoji krátkou dobrovolnickou činnost již dvakrát odměněna oceněním TOP Filantrop (Česká spořitelna, 2010). Zaměstnanci, kteří se věnují dobrovolnictví, mimo tyto dny pak mají šanci získat finanční prostředky pro organizaci, kde pomáhají, prostřednictvím grantového programu České spořitelny (Česká spořitelna, 2010). Domnívám se, že je to jeden ze způsobů, jak může motivovat své zaměstnance k dobrovolnictví a tím nepřímo zajišťovat svoji odpovědnost za společnost.

Domnívám se, že nástroj firemního dobrovolnictví je přínosný jak pro neziskovou tak pro ziskovou organizaci. Zaměstnanci se jejím prostřednictvím učí ohleduplnosti

k přírodě a vůči osobám se zdravotním oslabením či postižením. Také se domnívám, že dobrovolnická činnost pracovníků přispívá k rozšiřování dobrého jména samotné společnosti. Pozitivum na straně neziskové organizace spatřuji ve snížení výloh, např. na technické zajištění služeb nebo v oživení jinak všedního dne, získání sociálního kapitálu, atp..

5.3 Střední odborná škola jako příklad meziresortního partnerství

Schody do života

Projekt je realizovaný firmou První chodská stavební společnost ve spolupráci se Středním odborným učilištěm stavebním v Plzni. Prvním impulsem pro tvorbu projektu byla nesjednocená koncepce filantropické činnosti podniku (První chodská společnost, nedatováno a). Rozhodli se zaměřit na jeden určitý subjekt a tím byl dětský domov v Nepomuku (První chodská společnost, nedatováno a). Po prezentaci tohoto projektu na poradě ředitelů dětských domovů se projekt rozrostl ještě na další dětské domovy v Plzeňském kraji (První chodská společnost, nedatováno a). V současné době se do projektu zapojily tyto dětské domovy: Dětský domov Nepomuk, Dětský domov Planá, Dětský domov Kašperské Hory, Dětský domov Horní Planá.

Dobročinné aktivity se zaměřily na podporu chlapců z dětských domovů při vstupu do běžného života. V projektu se klade důraz na svědomitý přístup a plnění svých studijních povinností. Oproti tomu firma nabízí zapojení do kolektivu zaměstnanců, dlouhodobou spolupráci a naplnění volného času v nabídce mimopracovních aktivit (První chodská společnost, nedatováno b). Do projektu se mohou zapojit chlapci, kteří mají zájem se vyučit v oboru tesař, pokrývač či klempíř u podniku První chodská stavební společnost (První chodská společnost, nedatováno b). Pro větší integraci chlapců do běžného života se společnost v budoucích letech chystá dosáhnout podpory ve formě spoření a vytvořit koncept podpory bydlení a prospěchového stipendia (První chodská společnost, nedatováno b).

Firma se pro svůj filantropický záměr snaží získávat další partnery, většina z nich se zaměřuje na práci v oblasti stavebního průmyslu. Podniky přispívají finančními a věcnými dary, službami či bezplatnými stážemi a školeními (První chodská společnost, nedatováno c).

Mimo významné ocenění TOP Filantrop 2009, jako jeden z nejlepších projektů za Rozvoj partnerství ve prospěch komunity, byl projekt nominován na Evropskou cenu za firemní dobrovolnictví a dostal se mezi čtyři finalisty soutěže Francouzsko-české komory (První chodská společnost, nedatováno d). V současné době je jmenován na cenu pro mecenáše a dobrodince v Plzeňském kraji (První chodská společnost, nedatováno e).

Myslím si, že projekt není unikátní jen svou formou, ale i tím, že v něm spolupracují jinak konkurenční firmy. Podle praktičnosti projektu usuzuji, že by se mohl realizovat i v jiných oblastech než je stavebnictví, například by mohla větší společnost na výrobu pečiva či cukrovinek přijímat dívky z dětských domovů na praxi a později by jim mohla nabídnout práci.

5.4 Finanční podpora

Johnson & Johnson

Finanční granty poskytuje mnoho firem. Některé mají pro žadatele vypracovaná podrobná pravidla pro získání grantu, jiné mají jen hrubou představu o tom, komu chtějí svoje peníze darovat. Do první skupiny firem patří nadnárodně působící společnost Johnson & Johnson, která jen v České republice každoročně rozdává desítek miliónů korun (Johnson & Johnson, 2010). Výběrové řízení se uskutečňuje pro Českou republiku a Slovensko dohromady (Johnson & Johnson, 2010). Projekty mohou předkládat neziskové organizace na jedno z pěti témat (Johnson & Johnson, 2010):

- Zdravotní sestry – podpora stávajících a získávání nových sester
- Paliativní péče – snižování počtů osoby umírajících v léčebnách dlouhodobě nemocných a rozvoj dobrovolnictví v oblasti paliativní péče
- Snižování stigmatu osob se zdravotní postihem – snížení počtu segregovaných osob z důvodu svého postižení, zvyšování obecného povědomí o lidech s postižením
- Hygiena dospívání a sexuální výchova – podpora vzdělávání v oblasti zdravotní a sexuální výchovy na základních a středních školách a získávání odborníků pro tyto oblasti

- Péče o dítě a matku – podpora matek a dětí, které se dostaly do naléhavé či kritické životní situace, podpora projektů zacílených na pomoc nezletilým matkám

Nevládní neziskové organizace, které chtějí získat podporu od společnosti, musí splnit následující podmínky: oborovosti – projekt se musí týkat jedné z výše jmenovaných oblastí; transparentnosti – zveřejňuje výroční zprávy a auditované účetní závěrky min. za poslední tři roky, organizace má svoje webové stránky, na kterých zveřejňuje všechny základní dokumenty; tradičnosti – organizace se musí zabývat svojí činností min. tři roky a dosahuje měřitelných výsledků; lokalizace – projekt musí být realizován buď v České republice nebo na Slovensku (Johnson & Johnson, nedatováno a). Podpora je udělována těmto právnickým osobám: občanskému sdružení, obecně prospěšné společnosti a církevní právní osobě (Johnson & Johnson, nedatováno b). Z výběru jsou předem vyřazeny žádající fyzické osoby.

Kritéria úspěchu v grantovém řízení jsou detailně zpracována. K základním patří inovativnost v použitých nástrojích a pohledu na problematiku, srozumitelnost a jasnost stanovených cílů a postupů, měřitelnost a realističnost úspěchů projektu, detailnost rozpočtu, vícezdrojovost financování, zvolení cílové skupiny a pravdivost, kvalitnost a včasnost všech předkládaných podkladů (Johnson & Johnson, nedatováno c).

Myslím si, že jsou to jedny z nejlépe rozpracovaných pravidel pro grantová řízení, která zisková organizace může zformulovat. Na první pohled je jasné, jaké oblasti podporují a které podmínky musí žadatel splňovat. Tímto se pak předchází zbytečnému „plýtvání“ času a nedorozuměním ať už na jedné či druhé straně.

5.5 Projekty firmy Plzeňský prazdroj

Společnost vypracovala 10 kritérií, ve kterých chce působit, a tak napomáhat společnosti, přírodě a rozvoji partnerství mezi společensky odpovědnými firmami: podpora odpovědné konzumace alkoholu, respekt k základním lidským právům, snižování spotřeby vody, energie a emisí, prevence a pomoc při snižování počtu osob s HIV/AIDS, podpora místních komunit, strategie recyklovaných obalů, péče o historický základ, strategie výroby orientované na nulový odpad, transparentnost

výsledků firemní odpovědnosti a spolupráce s partnery sdílející stejné hodnoty a vize (Plzeňský prazdroj, 2009).

Z těchto témat se čtyři úzce dotýkají oblasti sociální práce.

Podpora odpovědné konzumace alkoholismu je projektem zaměřeným na prevenci nehod na silnicích a poskytováním objektivních informací v médiích (Plzeňský prazdroj, 2009). Společnost podporuje projekt občanského sdružení Sananim Promile INFO služba, ve které si každá osoba může vyzkoušet, za jak dlouho jí klesne hladina alkoholu v krvi na nulu (Plzeňský prazdroj, 2009). Služba je zpoplatněna devíti korunami pomocí zasláné SMS (Plzeňský prazdroj, 2009). Pro ty, kteří nevědí co od programu očekávat, si jej mohou vyzkoušet prostřednictvím webových stránek www.promile.info, kde jim automat spočítá s menší odchylkou jejich vystřízlivění podle pohlaví, věku, hmotnosti, začátku pití a vypitého množství (Sananim, nedatováno)..

Druhou složkou prevence jsou programy realizované ve spolupráci s Radegast Birell na ochranu silnic proti lidem s alkoholem v krvi. Projekt je zaměřen na všechny účastníky silničního provozu, tedy i na cyklisty (Plzeňský prazdroj, 2009).

Obě spolupráce mají přispívat ke snížení nehodovosti na silnicích, upozorňovat na rizikové faktory nadměrného pití a podporovat odpovědné rozhodnutí osob (Plzeňský prazdroj, 2009).

Druhá část oblasti pro odpovědnou konzumaci alkoholu je věnována medializovaným informacím. Firma svým členstvím v Radě pro reklamu stvrzuje, že nevytváří klamavé reklamy a neposkytuje lživé informace o účincích pití piva (Plzeňský prazdroj, 2009). Naopak, vytvořením a provozem webových stránek www.napivosrozumem.cz, přispívá k informovanosti o účincích pití piva, jeho nadměrné konzumaci a intoxikaci alkoholem (SABMiler, nedatováno). Články na webu varují před faktory zhoršujícími účinnost alkoholu na lidský organismus a před alkoholismem.

Domnívám se, že tato společensky odpovědná činnost firmy je úzce spjata se závislostmi na alkoholu a s tím souvisejícím domácím násilím. Myslím si, že provoz webových stránek je dobrý nápad, ale v dnešní době pouze jeden z prostředků pro prevenci, který se navíc může s osobami ohroženými alkoholismem minout.

Jako člen nadnárodní skupiny SABMiller se Plzeňský prazdroj zavázal dodržovat firemní lidsko-právní principy (Plzeňský prazdroj, 2009). Do projektů zacílených na respekt k lidským právům patří např. Program Třetí kariéry, který se zaměřuje na vzdělávání osob ve věkové kategorii 50+ (Plzeňský prazdroj, 2009). Zaměstnanci se proškolují v řešení různých životních situacích, vnitřní motivaci a vyzkoušení si individuální koučování (Plzeňský prazdroj, 2009). Tento projekt je zajištěn prostřednictvím společnosti Expertis, CSP a agentury STEM a je dotován z grantu EU (Plzeňský prazdroj, 2009).

V oblasti působení na místní komunity se společenská odpovědnost firmy zaměřuje na osoby s handicapem, sociálně slabší spoluobčany a aktivní využití volného času (Plzeňský prazdroj, 2009). Financování projektů vzniklých v této oblasti zajišťují dva zdroje (Plzeňský prazdroj, 2009): Plzeňský prazdroj a veřejnost – posíláním DMS (Plzeňský prazdroj, 2009). Prostředky byly uděleny z velké části zařízením s posláním zaměřeným na sociální služby.

Od roku 2008 se společnost zasazuje v boji proti nemoci HIV/AIDS v ČR. Firma pomáhá svými finančními prostředky a aktivitami České společnosti AIDS pomoc (Plzeňský prazdroj, 2010).

Podle různorodosti podporovaných oblastí lze usuzovat, že pro firmu je ekologické i společenské prostředí důležité. Domnívám se, že každá výrobní firma zasahuje svojí činností do několika sfér. I přesto, že je jejím prvotním úkolem vytvářet zisk, by měla brát za svou povinnost rozvíjet takové činnosti, které přispívají k opětovné rovnováze v přírodě a společnosti. Proto si myslím, že postup firemní odpovědnosti Plzeňského prazdroje je ve své členitosti správný a inspirativní.

Závěr

Bakalářská práce měla za cíl popsat vybrané praktické příklady firemní filantropie a umožnit náhled na originální nápady v této oblasti. První kapitola byla úvodem do legislativy jednotlivých právnických osob. Ve druhé části jsem se dopodrobna zabývala dělením vícezdrojového financování nevládních neziskových organizací. Popsala jsem deset druhů financování, ze kterých mohou organizace čerpat a získávat finance. Třetí kapitola se věnuje vymezení pojmů společenská odpovědnost firem, historickému podkladu a jejím fázím pro efektivní dosahování vytyčených cílů. Čtvrtou kapitolu s názvem TOP Filantrop jsem zařadila proto, že je to jeden z mála mapujících nástrojů v českém prostředí pro měření filantropie ziskových firem. V poslední části jsem popisovala možné zdroje pro neziskové organizace, originální a funkční projekty firem a meziresortní spolupráci pro dosažení zisku a zároveň zodpovědnosti za svoji společnost.

Při hledání firem, zabývajících se podporou sociálních služeb, jsem zjistila, že projekty mají většinou několikaletou tradici a jejich kritéria zajišťují, že se finanční prostředky dostanou do rukou těm organizacím, které jsou nutné pro občanskou společnost. Domnívám se, že některé firmy zaměřené na dosahování zisku se snaží vykompenzovat nerovnováhu, kterou mohly prostřednictvím svých činností vyvolat. Na více oborovou filantropii se orientuje výše popsaná filantropická činnost firem Skupiny ČEZ a Plzeňského prazdroje, Glaxo Smith Kline. Na tomto místě bych chtěla také zdůraznit spolupráci mezi podniky, které by si za běžných okolností na trhu konkurovaly, ale v prostředí společenské odpovědnosti se stávají spolupracovníky a vytváří spolu s neziskovým sektorem pracovní skupinu. V poslední kapitole vyzvedám organizace, které mají dobře zpracovaná kritéria pro poskytování grantu, které usnadňují práci jak neziskovým organizacím, které pomocí poslání a vizi porovnávají svoji zařaditelnost do programu dané firmy, tak i pro samotné ziskové organizace, kterým toto usnadní čas i finance.

Podle výše popsaných projektů usuzuji, že se neziskové organizace dokážou chopit příležitosti a využít ji v pravou chvíli tak, aby posílily meziresortní spolupráci, dostaly finanční prostředky na sociální služby a ještě přitom získaly sociální kapitál. Organizace zaměřené prvotně na zisk těží ze spolupráce s organizací poskytující služby

hlavně povědomím o společenské odpovědnosti za osoby se zdravotním oslabením či postižením, ze svých zaměstnanců si tvoří loajální spojence a prostřednictvím jejich dobrovolné činnosti budují dobré jméno firmy.

Domnívám se, že budoucnost společenské odpovědnosti firem tkví v pružnosti reakcí na potřeby společnosti a ve více oborové podpoře neziskovým organizacím. Jsem zastáncem názoru, že v jaké míře firma negativně zasahuje do životního prostředí či společnosti, v takové šíři musí podnikat kroky k nápravě ve všech jejích oblastech.

Seznam zkratek

CSR	Corporate social responsibility – společenská odpovědnost firem
GSK	Glaxo Smith Kline
MŠMT	Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy
NIF	Nadační investiční fond
NNO	Nestátní nezisková organizace
NRP	Národní rozvojový plán
OP	Operační program

Seznam literatury

Anderle, P. (2002): Máme na čem stavět [on-line]. Dostupné dne 5.5.2011 z http://new.neziskovky.cz/data/mame_na_cem_stavet_anderletxt8374.rtf

Brejníková, M. (2005). *Neziskové organizace v ČR – způsoby jejich financování*. Praha: Univerzita Karlova v Praze.

Čepelka, O. (2003). *Průvodce neziskovým sektorem Evropské unie*. Liberec: Občanské sdružení Omega.

Česká spořitelna, a.s. (2010): Zpráva o společenské odpovědnosti 2009 [on-line]. Dostupné dne 5.5.2011 z http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/CSR_zprava_2009.pdf

Dalecká, K., Holeček, P. (2007). *Investování a finanční management neziskových organizací*. Praha: Fórum dárců.

Dohnalová, M. (2003). Sociální ekonomika – prostor pro sociální práci. *Sociální práce/Sociálna práca*, č. 2, s. 106-118.

Duben, R. (1996). *Neziskový sektor v ekonomice a společnosti*. Praha: CODEX Bohemia.

European Commission (2011): Europe 2020 [on-line]. Dostupné dne 5.5.2011 z http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm

European Commission (2010): Phare [on-line]. Dostupné dne 5.5.2011 z http://ec.europa.eu/enlargement/how-does-it-work/financial-assistance/phare/index_en.htm

European Commission (nedatováno): Welcome to EQUAL [on-line]. Dostupné dne 5.5.2011 z http://ec.europa.eu/employment_social/equal_consolidated/

Fórum Dárců (nedatováno a): TOP Filantrop 2009 [on-line]. Dostupné 9.3.2011 z <http://donorsforum.tvorba.com/top-filantrop-2009-vysledky>

Fórum Dárců (nedatováno b): Kategorie [on-line]. Dostupné 9.3.2011 z <http://donorsforum.tvorba.com/kategorie>

Fórum Dárců (nedatováno c): Fakta a skutečnosti [on-line]. Dostupné 9.3.2011 z <http://www.socialnimarketing.cz/fakta-a-skutecnosti/>

Fórum Dárců (nedatováno d): Firemní dobrovolnictví [on-line]. Dostupné 9.3.2011 z <http://www.donorsforum.cz/firemni-dobrovolnictvi>

Glaxo Smith Kline (nedatováno): Orange day [on-line]. Dostupné dne 5.5.2011 z <http://www.gsk.cz/pomahame-druhym/orange-day.html>

Grůň, L. (2007). Občanská společnost a neziskové organizace. In Hudcová, Z. a kol., *Aktuální otázky vybraných institutů práva neziskového sektoru* (s. 45-71). Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Halley (2004): Spolupráce komerčního a neziskového sektoru. In The Cecile Network, *Posílení kapacity vzdělávání nestátních neziskových organizací* (s. 11-46) [on-line]. Dostupné 17.3.2011 z <http://www.hest.cz/ruzne/PosileniKapacityNNO.doc>

Hamerníková, B., Maaytová, A., a kol. (2010). *Veřejné finance*. Praha: Wolters Kluwer.

Hamerníková, B. (2000). *Financování ve veřejném a neziskovém nestátním sektoru*. Praha: EUROLEX BOHEMIA.

Hudcová, Z a kol. (2007). *Aktuální otázky vybraných institutů práva neziskového sektoru*. Olomouc: Univerzity Palackého v Olomouci.

Hyánek, V., Škarabelová, S., Řežuchová, M. (2005). *Rozbor financování nestátních neziskových organizací z vybraných veřejných rozpočtů (metody, problémy, řešení)*. Brno: CVNS.

Charita Opava (2010): Výroční zpráva 2009 [on-line]. Dostupné dne 5.5.2011 z <http://www.charitaopava.cz/foto/soubory/20100707133547.PDF>

Johnson & Johnson (2010): Zpráva o společenské odpovědnosti 2009 – 2010 [on-line]. Dostupné dne 4.5.2011 z <http://www.jnjcz.cz/file/pdf/csr/Vyrocní-zprava-2009-2010.pdf>

Johnson & Johnson (nedatováno a): Podmínky podpory [on-line]. Dostupné dne 4.5.2011 z <http://www.jnjcz.cz/text-csr-podminky-podpory.html>

Johnson & Johnson (nedatováno b): Které organizace jsou oprávněny žádat o podporu [on-line]. Dostupné dne 4.5.2011 z <http://www.jnjcz.cz/text-csr-kdo-muze-zadat.html>

Johnson & Johnson (nedatováno c): Hodnotící kritéria pro výběr projektů [on-line]. Dostupné dne 4.5.2011 z <http://www.jnjcz.cz/text-csr-hodnotici-kriteria.html>

Kalousková, P. (nedatováno): Česká média nemluví o firemním dobrovolnictví [on-line]. Dostupné dne 9.3.2011 z <http://donorsforum.tvorba.com/prispevky?id=169>

Kaškelite, I. (nedatováno): Média házejí charitě klacky pod nohy [on-line]. Dostupné dne 15.4.2011 z <http://www.donorsforum.cz/prispevky?id=373>

Kyncl, L. (2007). Dary neziskovému sektoru snižující základ daně z příjmů právnických osob. In Hudcová, Z. a kol., *Aktuální otázky vybraných institutů práva neziskového sektoru* (s.175-181). Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Ministerstvo práce a sociálních věcí (nedatováno): Vítejte na webových stránkách Iniciativy Společenství EQUAL v České republice [on-line]. Dostupné dne 5.5.2011 z <http://www.equalcr.cz/clanek.php?lg=1&id=1>

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (nedatováno a): Národní rozvojový plán [on-line]. Dostupné dne 5.5.2011 z [http://www.strukturalni-fondy.cz/Glosar/N/Narodni-rozvojovy-plan-\(NRP\)](http://www.strukturalni-fondy.cz/Glosar/N/Narodni-rozvojovy-plan-(NRP))

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (nedatováno b): Národní strategický referenční rámec [on-line]. Dostupné dne 5.5.2011 z [http://www.strukturalni-fondy.cz/Glosar/N/Narodni-strategicky-referencni-ramec-\(NSRR\)](http://www.strukturalni-fondy.cz/Glosar/N/Narodni-strategicky-referencni-ramec-(NSRR))

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (nedatováno c): Co je to operační program? [on-line]. Dostupné dne 5.5.2011 z <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU>

Nadační fond GSK (nedatováno a): O nás [on-line]. Dostupné dne 5.5.2011 z <http://www.nadacnifondgsk.cz/o-nas.html>

Nadační fond GSK (nedatováno b): Téměř polovina zaměstnanců GSK podpořila neziskové organizace a pomohla při odstraňování škod po povodních [on-line]. Dostupné dne 5.5.2011 z <http://www.nadacnifondgsk.cz/novinky/zamestanci-pomahali.html>

Neziskovky.cz, o.p.s. (2010): Přehled právních typů NNO [on-line]. Dostupné 29.1.2011 z http://www.neziskovky.cz/data/prehled_nnotxt8382.pdf

Občanský zákoník. Zákon č. 40/1964 Sb. v účinném znění ke dni 5.5.2011.

Pavlík, M., Bělčík M. a kol. (2010). *Společenská odpovědnost organizací: CSR v praxi a jak s ním dál*. Praha: Grada Publishing.

Petříková, R., Hofbruckerová, Z., Lešingorvá, R., Hercík, P. (2008). *Společenská odpovědnost organizací*. Ostrava: DTO CZ.

Plzeňský prazdroj, a.s. (2009): Zpráva o společenské odpovědnosti 2009 [on-line]. Dostupné dne 3.5.2011 z <http://www.prazdroj.cz/userdata/download/zprava-o-spolecenske-odpovednosti-ppas-2009-verze-pro-web.pdf>

Plzeňský prazdroj, a.s. (2010): Zpráva o společenské odpovědnosti 2010 [on-line]. Dostupné dne 3.5.2011 z <http://www.prazdroj.cz/userdata/download/zprava-o-spolecenske-odpovednosti-2010.pdf>

Prskavcová, M., Maršíková, K. Řehořová P., Zbránková, M. (2008). *Společenská odpovědnost firem, lidský kapitál, rovné příležitosti a environmentální management s využitím zahraničních zkušeností*. Liberec: Technická univerzita v Liberci.

Průša, L. (2007). *Ekonomie sociálních služeb*. Praha: ASPI.

První chodská společnost, spol. s.r.o. (nedatováno a): Jak vznikl projekt schody do života [on-line]. Dostupné dne 20.4.2011 z <http://www.schodydozivota.cz/uvod.html>

První chodská společnost, spol. s.r.o. (nedatováno b): Schody do života [on-line]. Dostupné dne 20.4.2011 z <http://www.schodydozivota.cz/index.html>

První chodská společnost, spol. s.r.o. (nedatováno c): Partneři projektu [on-line]. Dostupné dne 20.4.2011 z <http://www.schodydozivota.cz/partneri.html>

První chodská společnost, spol. s.r.o. (nedatováno d): Učňovské školství u nás škodí firmám i samotným učňům [on-line]. Dostupné dne 20.4.2011 z http://www.schodydozivota.cz/img/schody_brusel.jpg

První chodská společnost, spol. s.r.o. (nedatováno e): Napsali o nás [on-line]. Dostupné dne 20.4.2011 z <http://www.schodydozivota.cz/tisk.html>

Přichystal, A. (2008). *Kuchařka pro žadatele z fondů EU aneb jak uvařit dobrý projekt*. Nymburk: VEGA-L.

Radavan, M. (2007). Osvobození od daně z nemovitostí v případě neziskových organizací. In Hudcová, Z. a kol., *Aktuální otázky vybraných institutů práva neziskového sektoru* (s. 191-203). Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Rektořík, J., a kol. (2007). *Organizace neziskového sektoru: Základy ekonomiky, teorie a řízení*. Praha: EKOPRESS.

Rektořík, J. a kol. (2002). *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru*. Praha: EKOPRESS.

Řídící orgán Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost (2008): Příručka pro žadatele o finanční podporu z operačního programu Lidského zdroje a zaměstnanost [on-line]. Dostupné dne 5.5.2011 z <http://www.law.muni.cz/dokumenty/2583>

SABMiller plc. (nedatováno): Co se stane, když se napijete [on-line]. Dostupné dne 3.5.2011 z <http://www.talkingalcohol.com/czech/index.asp?pageid=68>

Sananim, o.s. (nedatováno): Zkus to 2010 [on-line]. Dostupné dne 3.5.2011 z <http://www.promile.info/zkus-to.html>

Skovajsa, M., a kol. (2010). *Občanský sektor. Organizovaná občanská společnost v České republice*. Praha: Portál.

Stowers, J. E. (1996). *Jak dosáhnout finanční nezávislosti*. Praha: Grada Publishing.

Šedivý, M., Medlíková, O. (2009). *Úspěšná nezisková organizace*. Praha: Grada Publishing.

Šimonová, J. (2007). Neziskové organizácie – vybrané otázky financovania neziskových organizací na Slovensku. In Hudcová, Z. a kol., *Aktuální otázky vybraných institutů práva neziskového sektoru* (s. 148-156). Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Telefónica 02 Czech Republic, a.s. (2011): Společenská odpovědnost [on-line].
Dostupné dne 5.5.2011
z http://www.telefonica.cz/_pub/d2/bc/dc/237522_504637_Spolecenska_odpovednost.pdf

Vyhláška MPSV č. 505/2006. Vyhláška, kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách.

Výroční zpráva Nadace ČEZ 2009 (2010): Výroční zpráva 2009 [on-line]. Dostupné dne 5.5.2011 z http://www.nadacecez.cz/edee/content/file-other/nadace/onadaci/vz_nadace_cez_2009.pdf

Zákon o daních z příjmů. Zákon č. 586/1992 Sb. v účinném znění ke dni 5.5.2011.

Zákon o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů. Zákon č. 227/1995 Sb. v účinném znění ke dni 5.5.2011.

Zákon o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů. Zákon č. 248/1995 Sb. v účinném znění ke dni 5.5.2011.

Zákon o sdružování občanů. Zákon č. 83/1990 Sb. v účinném znění ke dni 5.5.2011.

Zákon o sociálních službách. Zákon č. 108/2006 Sb. v účinném znění ke dni 5.5.2011.

Zákon o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů. Zákon č. 3/2002 Sb. v účinném znění ke dni 5.5.2011.